

Nr 166.

Ankom till riksdagens kansli den 22 maj 1937 kl. 11 f. m.

Memorial i anledning av kamrarnas skiljaktiga beslut i fråga om Kungl. Maj:ts proposition angående lönereglering för folk- och småskollärare m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(2:a avd.)

I proposition nr 270 hade Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 5 mars 1937, föreslagit riksdagen, såvitt nu är i fråga, att besluta, att ej mindre lärare vid folk- och småskolor samt vid statens egentliga folkskolor, mindre folkskolor och småskolor i rikets nordligaste gränsorter ävensom vid Skytteanska skolan i Tärna, än även av departementschefen i statsrådsprotokollet angivna befattningshavare vid sjukvårdsanstalter, barnhem, arbetsstugor och skolhem skola i enlighet med vad departementschefen till nämnda protokoll yttrat från och med den 1 januari 1938 åtnjuta avlöning jämlikt ett protokollet bilagt förslag till avlöningsreglemente för lärare vid folk- och småskolor.

I sitt utlåtande nr 140 hade utskottet, såvitt nu är i fråga, under A. hemställt, bland annat, att riksdagen måtte

»1. besluta, att för ej mindre lärare vid folk- och småskolor samt vid statens egentliga folkskolor, mindre folkskolor och småskolor i rikets nordligaste gränsorter ävensom vid Skytteanska skolan i Tärna, än även vid de i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 5 mars 1937 angivna befattningshavare vid sjukvårdsanstalter, barnhem, arbetsstugor och skolhem skall genomföras lönereglering från och med den 1 januari 1938;

2. besluta, att *ordinarie manlig lärare vid folkskola* skall från och med den 1 juli 1938 hänföras till lönegraden B 17 i den under 9 § avlöningsreglementet den 22 juni 1921 (nr 451, jfr 270/1925) för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, införda löneplanen, därest lästiden utgör 39 veckor årlig-

gen, till lönegraden B 16, därest lästiden utgör 36^{1/2} veckor årligen, och till lönegraden B 15, därest lästiden utgör 34^{1/2} veckor årligen, samt att lönen skall under förra hälften av kalenderåret 1938 utgå på sätt utskottet i det föregående angivit;

3. besluta, att *ordinarie kvinnlig lärare vid folkskola* skall hänföras till samma lönegrad som manlig lärare, dock utan rätt att åtnjuta lön enligt högsta löneklassen inom vederbörande lönegrad;

4. besluta, att *ordinarie lärare vid småskola* skall, på sätt under 2. angivits beträffande ordinarie manlig lärare vid folkskola, hänföras till lönegraderna B 9, B 8, respektive B 7;

5. besluta, att de lärare och andra befattningshavare, som under 1. angivits, skola i övrigt i enlighet med vad departemenschefen till omnämnda statsrådsprotokoll yttrat men med iakttagande av vad utskottet i det föregående anfört åtnjuta avlöning jämlikt det i statsrådsprotokollet berörda förslaget till avlöningsreglemente för lärare vid folk- och småskolor;

6. hos Kungl. Maj:t anhålla ej mindre om utredning och förslag till sådan jämkning i åliggandena för lärare vid folk- och småskolor, att tjänstgöringstiden för dessa lärare utsträcker till 39 veckor årligen, än även om utredning, huruvida och i vad mån lönerna för de lärare vid småskola, vilka utbildats vid de genom beslut av 1936 års riksdag organiserade småskoleseminarierna, böra undergå förhöjning, därest sistnämnda lärare åläggas allmän skyldighet att meddela undervisning jämväl i folkskolestadiets lägre årsklasser.»¹⁾

I en vid utlåtandet fogad, under 1) antecknad reservation hade herr *Johansson* i Fredrikslund *m. fl.* förklarar sig anse, att utskottets hemställan under *punkterna 2, 3, 4 och 6* bort bliva följande:

»2. besluta, att *ordinarie manlig lärare vid folkskola* skall efter en övergångsperiod av tre och ett halvt år, alltså från och med den 1 juli 1941, hänföras till lönegraden B 17 i den under 9 § avlöningsreglementet den 22 juni 1921 (nr 451, jfr 270/1925) för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, införda löneplanen ävensom från och med nämnda tidpunkt åläggas en tjänstgöringsskyldighet av 39 veckor årligen; skolande sagda övergångsperiod så anordnas, att sådan lärare från och med den 1 januari 1938 hänföres vid skolor med en lästid av högst 36 veckor årligen till lönegraden B 15, vid skolor med en lästid av mer än 36 men ej 39 veckor till lönegraden B 16 och vid skolor med en lästid av 39 veckor till lönegraden B 17 och att sådan lärare, som den 1 juli 1939 åtnjuter avlöning enligt lönegraden B 15, skall från och med sistnämnda dag uppflyttas till lönegraden B 16, i samband varmed ordinarie manlig

¹⁾ Beträffande utskottets motivering, såvitt här kommer i fråga, hänvisas till utskottets utlåtande sid. 52—56.

lärare vid folkskola åläggas en tjänstgöringsskyldighet av lägst 36^{1/2} veckor årligen;

3. besluta, att *ordinarie kvinnlig lärare vid folkskola* skall, på sätt under 2. angivits beträffande manlig sådan lärare, åtnjuta lön två lönegrader lägre än manlig lärare, dock utan rätt att åtnjuta lön enligt högsta löneklassen inom vederbörande lönegrad;

4. besluta, att *ordinarie lärare vid småskola* skall efter en övergångsperiod av tre och ett halvt år, alltså från och med den 1 juli 1941, hänföras till lönegraden B 9 i oförmälda löneplan ävensom från och med nämnda tidpunkt åläggas en tjänstgöringsskyldighet av 39 veckor årligen; skolande sagda övergångsperiod så anordnas, att sådan lärare från och med den 1 januari 1938 hänföres, på sätt under 2. angivits beträffande ordinarie manlig lärare vid folkskola, till lönegraderna B 7, B 8, respektive B 9 och att sådan lärare, som den 1 juli 1939 åtnjuter avlöning enligt lönegraden B 7, skall från och med sistnämnda dag uppflyttas till lönegraden B 8, i samband varmed ordinarie lärare vid småskola åläggas en tjänstgöringsskyldighet av lägst 36^{1/2} veckor årligen;

6. hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag rörande åtgärder att i möjligaste mån och under beaktande av vad utskottet i det föregående anfört effektivt utnyttja den ovannämnda tjänstgöringsskyldigheten för lärare vid folk- och småskolor;»¹⁾

I en vid utlåtandet likaledes fogad, under 4) antecknad reservation hade herr *Olof Olsson* förklarat sig anse, att utskottet bort under *punkten 2* hemställa, att riksdagen måtte

»besluta, att *ordinarie manlig lärare vid folkskola* skall efter en övergångsperiod av fyra och ett halvt år, alltså från och med den 1 juli 1942, hänföras till lönegraden B 17 i den under 9 § avlöningsreglementet den 22 juni 1921 (nr 451, jfr 270/1925) för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, införda löneplanen ävensom från och med nämnda tidpunkt åläggas en tjänstgöringsskyldighet av 39 veckor årligen; skolande sagda övergångsperiod så anordnas, att sådan lärare från och med den 1 januari 1938 hänföres vid skolor med en lästid av högst 36 veckor årligen till lönegraden B 15, vid skolor med en lästid av mer än 36 men ej 39 veckor till lönegraden B 16 och vid skolor med en lästid av 39 veckor till lönegraden B 17, och att sådan lärare, som den 1 juli 1940 åtnjuter avlöning enligt lönegraden B 15, skall från och med sistnämnda dag uppflyttas till lönegraden B 16, i samband varmed ordinarie manlig lärare vid folkskola åläggas en tjänstgöringsskyldighet av lägst 36^{1/2} veckor årligen.»²⁾

1) Beträffande motiveringen härför hänvisas till sid. 78—82 i utskottets utlåtande.

2) Beträffande motiveringen härför hänvisas till sid. 89 och 90 i utskottets utlåtande.

Enligt utskottet tillhandakomna protokollsutdrag har, såvitt nu är i fråga, första kammaren

under *punkten A. 2.* godkänt den hemställan, som förordats i den av herr Olof Olsson med avseende å denna punkt anförda reservationen;

under *punkten A. 3.* antagit det förslag, som innefattades i motsvarande punkt av den av herr Johansson i Fredrikslund m. fl. vid utlåtandet avgivna reservationen;

under *punkten A. 4.* antagit det förslag, som innefattades i motsvarande punkt av den av herr Johansson i Fredrikslund m. fl. vid utlåtandet avgivna reservationen, dock med följande ändringar, nämligen att orden »tre och ett halvt år» utbyttes mot »fyra och ett halvt år», samt att årtalen »1941» och »1939» ersattes med »1942» respektive »1940», varjämte motsvarande ändringar skulle göras i reservationens motivering;

under *punkten A. 6.* antagit det förslag, som innefattades i motsvarande punkt av den av herr Johansson i Fredrikslund m. fl. vid utlåtandet avgivna reservationen; samt

under *övriga punkter* bifallit utskottets hemställan ävensom med avseende å *utskottets motivering* bifallit ett under överläggningen framställt yrkande, att första meningen i tredje stycket nedifrån å sid. 53 i det tryckta utlåtandet skulle uteslutas,

varemot andra kammaren bifallit vad utskottet hemställt.

Kamrarna hava sålunda i fråga om utskottets hemställan beträffande punkterna A. 2.—4. och A. 6. stannat i skiljaktiga beslut.

För sammanjämkning av de skiljaktiga besluten får utskottet hemställa,

att kamrarna, båda med frånträdande av sina ovan nämnda beslut, i vad dessa äro mot varandra stridande, måtte besluta

dels att utskottets motivering skall i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

»Under den — — — (sid. 49—52) — — — 38 veckor.»

Utskottet har — — — (sid. 52) — — — fordra av lärarna.

Med anledning av de motionsvis framställda yrkandena har utskottet funnit sig böra föreslå, att ordinarie manlig lärare vid folkskola under förra delen av kalenderåret 1938 erhåller lön enligt Kungl. Maj:ts förslag, att sådan lärare från och med den 1 juli 1938 hänföres till lönegraden B 17, därest lästiden utgör 39 veckor årligen, till lönegraden B 16, därest lästiden utgör 36¹/₂ veckor årligen, och till lönegraden B 15, därest lästiden utgör 34¹/₂ veckor årligen, samt att sådan lärare, som den 1 juli 1940 åtnjuter avlöning enligt lönegraden B 15, skall från och med sistnämnda dag uppflyttas till lönegraden B 16, i samband varmed ifrå-

gavarande lärare åläggas en tjänstgöringsskyldighet av lägst $36\frac{1}{2}$ veckor årligen. Tillika föreslår utskottet, att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om utredning och förslag rörande åtgärder att i möjligaste mån effektivt utnyttja den ovannämnda tjänstgöringsskyldigheten och rörande sådan jämkning i åliggandena för lärarna, att tjänstgöringstiden för dessa utsträcker till 39 veckor årligen.

Om, såsom utskottet enligt det ovanstående förutsatt, åtgärder vidtagas, som leda till en generell och av barnens lästid delvis oberoende utsträckning av lärarnas tjänstgöringstid, läser det vara erforderligt att låta lönegradsplaceringen anknyta till *tjänstgöringstiden* i stället för till lästiden. Vid den utredning rörande förlängning av tjänstgöringstiden för ifrågavarande lärare, som utskottet förutsatt skola komma till stånd, bör också denna fråga tagas under övervägande.

Med vad — — — (sid. 53—55) — — — II: 486.

Under åberopande i övrigt av vad i det föregående yttrats beträffande lönesättningen för manlig folkskollärare tillstyrker utskottet, att ordinarie småskollärlarinna skall åtnjuta lön enligt lönegraden B 7 vid en lästid av $34\frac{1}{2}$ veckor, enligt lönegraden B 8 vid en lästid av $36\frac{1}{2}$ veckor och enligt lönegraden B 9 vid en lästid av 39 veckor samt att sådan lärare, som den 1 juli 1940 åtnjuter avlöning enligt lönegraden B 7, från och med sistnämnda dag uppflyttas till lönegraden B 8, i samband varmed ifrågavarande lärare åläggas en tjänstgöringsskyldighet av lägst $36\frac{1}{2}$ veckor årligen. Det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget om tillerkännande av ett särskilt lönetillägg åt manlig lärare vid småskola eller mindre folkskola biträder utskottet under framhållande av att denna löneförbättring för manlig lärare får betraktas som en övergångsanordning, eftersom nya sådana icke komma att utbildas. Till den i en motion berörda frågan om undervisningsskyldigheten per vecka för lärare vid småskola återkommer utskottet i det följande.

I samband — — — (sid. 56—65) — — — 1937/1938 m. m.»;

dels ock att utskottets hemställan skall i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

»1. besluta, att för ej mindre lärare vid folk- och småskolor samt vid statens egentliga folkskolor, mindre folkskolor och småskolor i rikets nordligaste gränsorter ävensom vid Skytteanska skolan i Tärna, än även vid de i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 5 mars 1937 angivna befattningshavare vid sjukvårdsanstalter, barnhem, arbetsstugor och skolhem skall genomföras löne reglering från och med den 1 januari 1938;

2. besluta, att *ordinarie manlig lärare vid folkskola* skall från och med den 1 juli 1938 hänföras till lönegraden B 17 i den under 9 § av löne reglementet den 22 juni 1921 (nr 451, jfr 270/1925) för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den

civila statsförvaltningen, införda löneplanen, därest lästiden utgör 39 veckor årligen, till lönegraden B 16, därest lästiden utgör $36\frac{1}{2}$ veckor årligen, och till lönegraden B 15, därest lästiden utgör $34\frac{1}{2}$ veckor årligen, samt att lönen skall under förra hälften av kalenderåret 1938 utgå på sätt utskottet i det föregående angivit ävensom att sådan lärare, som den 1 juli 1940 åtnjuter avlöning enligt lönegraden B 15, skall från och med sistnämnda dag uppflyttas till lönegraden B 16, i samband varmed ordinarie manlig lärare vid folkskola åläggas en tjänstgöringsskyldighet av lägst $36\frac{1}{2}$ veckor årligen;

3. besluta, att *ordinarie kvinnlig lärare vid folkskola* skall, på sätt under 2. angivits beträffande manlig sådan lärare, hänföras till samma lönegrad som manlig lärare, dock utan rätt att åtnjuta lön enligt högsta löneklassen inom vederbörande lönegrad;

4. besluta, att *ordinarie lärare vid småskola* skall från och med den 1 juli 1938 hänföras till lönegraden B 9 i ovannämnda löneplan, därest lästiden utgör 39 veckor årligen, till lönegraden B 8, därest lästiden utgör $36\frac{1}{2}$ veckor årligen, och till lönegraden B 7, därest lästiden utgör $34\frac{1}{2}$ veckor årligen, samt att lönen skall under förra hälften av kalenderåret 1938 utgå på sätt utskottet i det föregående angivit ävensom att sådan lärare, som den 1 juli 1940 åtnjuter avlöning enligt lönegraden B 7, skall från och med sistnämnda dag uppflyttas till lönegraden B 8, i samband varmed ordinarie lärare vid småskola åläggas en tjänstgöringsskyldighet av lägst $36\frac{1}{2}$ veckor årligen;

5. besluta, att de lärare och andra befattningshavare, som under 1. angivits, skola i övrigt i enlighet med vad departementschefen till omnämnda statsrådsprotokoll yttrat men med iakttagande av vad utskottet i det föregående anfört åtnjuta avlöning jämlikt det i statsrådsprotokollet berörda förslaget till avlöningsreglemente för lärare vid folk- och småskolor;

6. hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag rörande åtgärder att i möjligaste mån effektivt utnyttja den ovannämnda tjänstgöringsskyldigheten för lärare vid folk- och småskolor och rörande sådan jämkning i åliggandena för nämnda lärare, att tjänstgöringstiden för dem utsträcker till 39 veckor årligen».

Stockholm 22 maj 1937.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Nilsson* i Gränebo, *Olof Olsson*, *Johansson* i Fredrikslund, *Nilsson* i Malmö, *Oscar Olsson*, *Borell*, *Bergström*. *Nilsson* i Landeryd, *Larsson* i Varberg, *Rahmn*, *von Heland* och *Bäckström*; samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Råstock, *Magnusson* i Skövde, *Eriksson* i Stockholm, *Jeppsson*, *Andersson* i Höör, *Jonsson* i Eskilstuna, *Svensson*, *Andersson* i Prästbol, *Holmdahl*, *Andersson* i Södergård, *Weijne* och *Erlander*.

Reservationer:

1) av herrar *Nilsson* i Malmö, *Anderson* i Råstock, *Eriksson* i Stockholm, *Andersson* i Höör, *Jonsson* i Eskilstuna, *Svensson* i Grönvik, *Andersson* i Prästbol, *Andersson* i Södergård, *Weijne* och *Erlander*, vilka ansett, att utskottet bort i anledning av vad i ärendet förekommit hemställa, att första kammaren må, med frånträdande av sina beslut beträffande punkterna A. 2.—4. och A 6., biträda andra kammarens ifrågavarande beslut;

2) av herrar *Nilsson* i Gränebo och *von Heland*; samt

3) av herr *Oscar Olsson*.
